

(๒๒)

คำสั่งศาลรัฐธรรมนูญ

ในพระปรมาภิไธยพระมหากษัตริย์

ศาลรัฐธรรมนูญ

คำสั่งที่ ๒๗/๒๕๖๕

เรื่องพิจารณาที่ ต. ๒๓/๒๕๖๕

วันที่ ๑๘ เดือน พฤษภาคม พุทธศักราช ๒๕๖๕

ระหว่าง { นายชินโน กาญจนวิเศษ ผู้ร้อง
อธิบดีอัยการภาค ๘ สำนักงานอัยการสูงสุด ผู้ถูกร้อง

เรื่อง นายชินโน กาญจนวิเศษ (ผู้ร้อง) ขอให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๑๓

ข้อเท็จจริงตามคำร้องและเอกสารประกอบคำร้องสรุปได้ว่า นายชินโน กาญจนวิเศษ (ผู้ร้อง) กล่าวอ้างว่า ผู้ร้องได้ร้องขอให้พนักงานอัยการ สำนักงานอัยการคุ้มครองสิทธิและช่วยเหลือทางกฎหมาย และการบังคับคดีจังหวัดสุราษฎร์ธานี ยื่นคำร้องต่อศาลยุติธรรมขอให้พิพากษาว่าการสมรสระหว่าง นายวิเชียร กาญจนวิเศษ (ผู้ตาย) และนางบุญยิ่ง กาญจนวิเศษ เป็นโมฆะ เนื่องจากไม่เคยอยู่กินด้วยกันฉันสามีภริยาและไม่เคยอุปการะเลี้ยงดูกัน ผู้ร้องเป็นพี่น้องร่วมบิดามารดาเดียวกันกับนายวิเชียร บิดามารดา เสียชีวิตแล้ว นายวิเชียรและนางบุญยิ่งไม่มีบุตรด้วยกัน ผู้ร้องเป็นผู้มีส่วนได้เสียตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๑๔๙๖ วรรคสอง อธิบดีอัยการภาค ๘ สำนักงานอัยการสูงสุด (ผู้ถูกร้อง) พิจารณาแล้วมีคำสั่งไม่รับให้ความช่วยเหลือและให้ยุติเรื่อง เนื่องจากบทบัญญัติดังกล่าว กำหนดให้คู่สมรส บิดามารดา หรือผู้สืบสันดานของคู่สมรสอาจร้องขอให้ศาลพิพากษาว่าการสมรส เป็นโมฆะได้ ถ้าไม่มีบุคคลดังกล่าว ผู้มีส่วนได้เสียจะร้องขอให้อัยการเป็นผู้ร้องขอต่อศาลก็ได้

- ๒ -

เมื่อปรากฏข้อเท็จจริงว่านางบุญยิ่ง ภริยาโดยชอบด้วยกฎหมายของนายวิเชียรยังมีชีวิตอยู่ ผู้ร้องไม่อาจขอให้พนักงานอัยการร้องขอต่อศาลเพื่อให้ศาลพิพากษาว่าการสมรสเป็นโมฆะได้ ผู้ร้องมีหนังสือขอความเป็นธรรมต่ออัยการสูงสุด เพื่อให้กลับคำสั่งของผู้ถูกร้อง สำนักงานอัยการสูงสุด โดยสำนักงานคุ้มครองสิทธิและช่วยเหลือทางกฎหมายแก่ประชาชนพิจารณาแล้วเห็นว่า ผู้ร้องมิได้มี พยานหลักฐานใหม่อันจะทำให้ผลของการดำเนินการให้ความช่วยเหลือเปลี่ยนไป เป็นเพียงการโต้แย้ง การตีความกฎหมายเท่านั้น ซึ่งตามระเบียบสำนักงานอัยการสูงสุดว่าด้วยการคุ้มครองสิทธิและช่วยเหลือ ทางกฎหมายแก่ประชาชน พ.ศ. ๒๕๖๒ ต้องห้ามมิให้รับไว้ดำเนินการ จึงสั่งไม่รับให้ความช่วยเหลือ ผู้ร้องเห็นว่า การกระทำของผู้ถูกร้องซึ่งมีหน้าที่ตามกฎหมายแต่ปฏิเสธไม่ยอมให้ความช่วยเหลือผู้ร้อง ทำให้ผู้ร้องเสียสิทธิและละเมิดสิทธิที่กฎหมายรับรองและคุ้มครอง ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓ วรรคสอง และมาตรา ๔ วรรคหนึ่ง

ผู้ร้องยื่นคำร้องต่อผู้ตรวจการแผ่นดินและผู้ตรวจการแผ่นดินแจ้งผลการพิจารณาให้ยุติเรื่อง เนื่องจากการที่ผู้ถูกร้องพิจารณามีคำสั่งไม่ยื่นคำร้องต่อศาลขอให้มีคำพิพากษาว่าการสมรสเป็นโมฆะ และไม่รับให้ความช่วยเหลือผู้ร้องเป็นไปตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย และการที่สำนักงานอัยการสูงสุด ไม่พิจารณากลับคำสั่งของผู้ถูกร้อง เนื่องจากไม่ปรากฏพยานหลักฐานใหม่อันจะทำให้ผลของการดำเนินการ ให้ความช่วยเหลือเปลี่ยนไปเป็นไปตามระเบียบที่เกี่ยวข้อง จึงไม่มีลักษณะเป็นการละเมิดสิทธิหรือเสรีภาพ ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓ และมาตรา ๔ ผู้ตรวจการแผ่นดินไม่อาจยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญ เพื่อพิจารณาวินิจฉัยได้ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๔๖

ผู้ร้องขอให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๑๓ ดังนี้

๑. การกระทำของผู้ถูกร้องขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓ วรรคสอง และมาตรา ๔ วรรคหนึ่ง

๒. มีคำสั่งให้ผู้ถูกร้องให้ความช่วยเหลือผู้ร้องและยื่นคำร้องขอให้ศาลพิพากษาให้การสมรส ระหว่างนายวิเชียร กาญจนวิเศษ และนางบุญยิ่ง กาญจนวิเศษ เป็นโมฆะ

ประเด็นที่ศาลรัฐธรรมนูญต้องพิจารณาเบื้องต้นมีว่า คำร้องของผู้ร้องต้องด้วยรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๑๓ ที่ศาลรัฐธรรมนูญจะรับไว้พิจารณาวินิจฉัย หรือไม่

- ๓ -

รัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๑๓ บัญญัติว่า “บุคคลซึ่งถูกละเมิดสิทธิหรือเสรีภาพที่รัฐธรรมนูญคุ้มครองไว้มีสิทธิยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญเพื่อมีคำวินิจฉัยว่าการกระทำนั้นขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ” และพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๔๖ วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า “บุคคลซึ่งถูกละเมิดสิทธิหรือเสรีภาพโดยตรงและได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหาย หรืออาจจะเดือดร้อนหรือเสียหายโดยมีอาจหลีกเลี่ยงได้อันเนื่องจากการถูกละเมิดสิทธิหรือเสรีภาพนั้น ย่อมมีสิทธิยื่นคำร้องขอให้ศาลพิจารณาวินิจฉัยคดีตามมาตรา ๗ (๑๑) ได้ โดยจะต้องยื่นคำร้องต่อผู้ตรวจการแผ่นดินเสียก่อน ภายในเก้าสิบวัน นับแต่วันที่รู้หรือควรรู้ถึงการถูกละเมิดสิทธิหรือเสรีภาพดังกล่าว เว้นแต่การละเมิดสิทธิหรือเสรีภาพนั้น ยังคงมีอยู่ก็ให้ยื่นคำร้องได้ตราบที่การละเมิดสิทธิหรือเสรีภาพนั้นยังคงมีอยู่ และให้นำความในมาตรา ๔๘ วรรคหนึ่งและวรรคสอง มาใช้บังคับด้วยโดยอนุโลม โดยต้องยื่นคำร้องต่อศาลภายในเก้าสิบวัน นับแต่วันที่ได้รับแจ้งความเห็นของผู้ตรวจการแผ่นดิน หรือวันที่พ้นกำหนดเวลาที่ผู้ตรวจการแผ่นดินไม่ยื่นคำร้องต่อศาลตามมาตรา ๔๘ วรรคสอง” และวรรคสาม บัญญัติว่า “ในกรณีที่ศาลเห็นว่าคำร้องตามวรรคหนึ่งไม่เป็นสาระอันควรได้รับการวินิจฉัย ศาลจะไม่รับคำร้องดังกล่าวไว้พิจารณาก็ได้ และถ้าศาลเห็นว่าเป็นกรณีต้องห้ามตามมาตรา ๔๗ ให้ศาลสั่งไม่รับคำร้องไว้พิจารณา” และมาตรา ๔๗ บัญญัติว่า “การใช้สิทธิยื่นคำร้องตามมาตรา ๔๖ ต้องเป็นการกระทำที่เป็นการละเมิดสิทธิหรือเสรีภาพอันเกิดจากการกระทำของหน่วยงานของรัฐ เจ้าหน้าที่ของรัฐ หรือหน่วยงานซึ่งใช้อำนาจรัฐ และต้องมีใช่เป็นกรณีอย่างหนึ่งอย่างใด ดังต่อไปนี้ ... (๒) รัฐธรรมนูญหรือกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญได้กำหนดกระบวนการร้องหรือผู้มีสิทธิขอให้ศาลพิจารณาวินิจฉัยไว้เป็นการเฉพาะแล้ว ...”

พิจารณาแล้วเห็นว่า ข้อเท็จจริงตามคำร้องและเอกสารประกอบคำร้องเป็นกรณีที่ผู้ร้องกล่าวอ้างว่าการกระทำของผู้ถูกร้องที่มีคำสั่งไม่รับให้ความช่วยเหลือและยุติเรื่องของผู้ร้องที่ขอให้ผู้ถูกร้องดำเนินการขอให้ศาลพิพากษาว่าการสมรสระหว่างนายวิเชียร กาญจนวิเศษ และนางบุญยิ่ง กาญจนวิเศษ เป็นโมฆะ เป็นการกระทำที่ละเมิดสิทธิของผู้ร้องที่กฎหมายรับรองและคุ้มครอง ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓ วรรคสอง และมาตรา ๔ วรรคหนึ่ง ซึ่งการยื่นคำร้องตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๑๓ นั้น ต้องเป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ

- ๔ -

ว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๔๖ และมาตรา ๔๗ แม้ผู้ร้องยื่นคำร้องต่อผู้ตรวจการแผ่นดินและผู้ตรวจการแผ่นดินแจ้งผลการพิจารณาให้ยุติเรื่อง อันทำให้ผู้ร้องมีสิทธิยื่นคำร้องโดยตรงต่อศาลรัฐธรรมนูญได้ก็ตาม แต่ข้อเท็จจริงตามคำร้องเป็นการกล่าวอ้างว่าผู้ถูกร้องไม่ดำเนินการให้เป็นไปตามที่กฎหมายบัญญัติไว้ ผู้ร้องขอที่จะใช้สิทธิในกระบวนการยุติธรรมทางแพ่ง ทางอาญา หรือทางปกครอง เป็นกรณีที่รัฐธรรมนูญหรือกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญได้กำหนดกระบวนการร้องหรือผู้มีสิทธิขอให้ศาลพิจารณาวินิจฉัยไว้เป็นการเฉพาะแล้วตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๔๗ (๒) ซึ่งมาตรา ๔๖ วรรคสาม บัญญัติให้ศาลรัฐธรรมนูญสั่งไม่รับคำร้องไว้พิจารณา ดังนั้น ผู้ร้องไม่อาจยื่นคำร้องดังกล่าวตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๑๓

อาศัยเหตุผลดังกล่าวข้างต้น จึงมีคำสั่งไม่รับคำร้องไว้พิจารณาวินิจฉัย เมื่อมีคำสั่งไม่รับคำร้องไว้พิจารณาวินิจฉัยแล้ว คำขออื่นย่อมเป็นอันตกไป

- ๕ -

(คำสั่งที่ ๒๗/๒๕๖๕)

(นายทวิเกียรติ มีนะกนิษฐ)

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

(นายนครินทร์ เมฆไตรรัตน์)

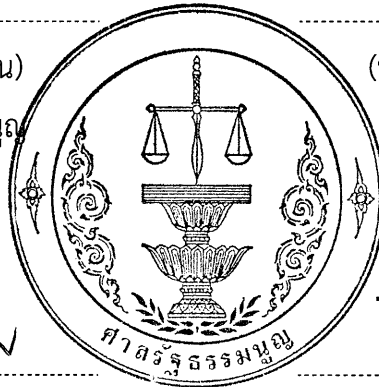
ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

(นายปัญญา อุดชาชน)

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

(นายอุดม สิทธิวิรัชธรรม)

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

(นายวิรุฬห์ แสงเทียน)

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

(นายจิรนิติ หะวานนท์)

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

(นายนถตล เทพพิทักษ์)

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

(นายบรรจงศักดิ์ วงศ์ปราชญ์)

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ